

Основні бухгалтерські проведення з обліку криптовалюти

<i>Створення криптовалюти підприємством</i>			
№	Зміст господарської операції	Облік	
		Дт	Кт
1.	Амортизація основних засобів, задіяних у створенні криптовалюти	154	134
Розрахунки з вітчизняними постачальниками в т. ч.			
2.	Електроенергія	154	631
3.	Оренда приміщення	154	631
4.	Оплата Інтернету	154	631
5.	Відображено податковий кредит з ПДВ	644	631
6.	Розрахунки за заробітною платою	154	661
7.	За розрахунками із ЄСВ	154	651
8.	Введено в експлуатацію	12	154
<i>Переоцінка криптовалюти підприємством</i>			
1.	Відображено дооцінку криптовалюти (визнано доходи)	12	74
2.	Відображено дооцінку суми накопиченої амортизації	12	133
3.	Відображено уцінку криптовалюти (визнано витрати)	97	12
4.	Відображено уцінку суми накопиченої амортизації	133	12
<i>Придбання криптовалюти підприємством</i>			
1.	Отримано криптовалюту	154	632
2.	Перераховано оплату за криптовалюту	632	312
3.	Відображено курсову різницю	974	632
<i>Обмін криптовалюти</i>			
1.	Списано суму накопиченої амортизації криптовалюти	133	12
2.	Об'єкт криптовалюти визнано утримуваним для продажу	286	12
3.	Об'єкт криптовалюти передано Агенту	362	712
4.	Списано балансову вартість криптовалюти	943	286
5.	Надійшли грошові кошти по операції з обміну криптовалюти від Агента	312	362

Джерело: [3].

Отже, криптовалюту в системі сучасних світових трансакцій можна вважати «віртуальним золотом», інструментом стабільного сервісу глобальних платежів. Її висока капіталізація стрімко збільшує кількість користувачів. І в Україні держава має визнати криптовалюту як потужне джерело інвестиційного ресурсу, зростання доходів та зайнятості завдяки мережевому маркетингу, внівши його до національного реєстру платіжних систем, разом з тим надати методологічні рекомендації щодо обліку криптовалюти. Також треба проводити таке державне регулювання, щоб мінімізувати ризик шахрайства, тобто створення несправжній криптовалют.

Список використаних джерел: 1. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 29. Ст. 137. 2. Что можно купить за биткоин в Украине. *Prosto Coin*. URL: <https://prostocoin.com/country/ukraine>. 3. Як вести облік біткойнів у бухгалтерії: приклад реального бізнесу. *Бухгалтер 911*. URL: <https://buhgalter911.com/news/news-1040088.html>.

УДК 336.717.1

Я. В. Коваленко, студент

Науковий керівник: **Г. В. Змійок**, викладач

Коледж економіки і технології ЧНТУ, м. Чернігів, Україна

НОВІТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ БЕЗГОТІВКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Ключові слова: глобальна безготівкова економіка, безготівкові розрахунки, інноваційні тенденції, електронні гроші, цифрове суспільство.

Дослідженням нових тенденцій формування безготівкової економіки в глобалізованому світі присвячені праці таких вчених як Batiz-Lazo B., Efthymiou L [2], Furst H. [3], Wellisz C. [4].

Batiz-Lazo B., Efthymiou L. [2], використовуючи історико-логічний метод, сформували основні тренди переходу суспільства від готівкових грошей до безготівкових розрахунків. На думку H. Furst, формування безготівкової економіки є невідворотним процесом для усіх суб'єктів міжнародних економічних відносин [3].

В Україні впровадження глобальних трендів безготівкової економіки ініційовані НБУ і мають на меті забезпечити у 2020 році досягнення таких показників: частка готівки у ВВП має зменшитись з 14,6 % до 7,5 %, кількість POS-терміналів – збільшитись з 4,5 до 11 тис. шт. на 1 млн осіб, рівень безготівкових розрахунків — зрости з 31 до 55 %, у тому числі через національну платіжну систему «Простір» – з 0,73 до 30 % [5].

Поширення безготівкових розрахунків передбачається в рамках реалізації концепції розвитку цифрової економіки України на 2018–2020 роки [6]. Це дозволить прискорити комерційну взаємодію суб'єктів економічної діяльності, зменшити рівень тінізації економіки, зменшити готівкове навантаження на фінансову систему країни, стимулювати розвиток електронної комерції й онлайн-технологій та забезпечити впровадження нових видів фінансових послуг і сервісів.

Цифровізація суспільного життя та фінансової сфери базується на принципово новій філософії фінансово-економічних відносин між населенням, бізнесом та державою.

У 2017 році найуспішнішими країнами у впровадженні безготівкової економіки стали Канада, Швеція, Британія, Франція, США, Китай, Австрія, Німеччина, Японія та Росія. Кількість платіжних карток у цих країнах становить в середньому 2 шт. на одну особу [7].

Частка готівки в грошовому обігу країни як індикатор рівня безготівкової економіки є найменшою у таких високорозвинених країнах, як Канада (3,8 %), Велика Британія (3,6 %), Норвегія (1,9 %), Данія (3,0 %), Швеція (1,9 %).

Співвідношення готівкових і безготівкових розрахунків у різних регіонах світу та національних державах залежить від таких факторів: рівень розвитку демократії та економіки; рівень відкритості економіки; частка тіньового сектору та рівень корупції; рівень проникнення термінальної мережі; ментальність, культура, рівень грамотності населення та мотивація до безготівкових платежів.

Розвиток безготівкової економіки пов'язаний з динамікою розвитку платіжних систем. Платіжні системи є інноваційним механізмом переміщення (переказу) коштів між банками та суб'єктами за товари і послуги, альтернативи якому у світі немає. Найбільшими міжнародними картковими платіжними системами, які також називають Міжнародними картковими асоціаціями є Visa (частка випущених платіжних карт у їх загальному обсязі становить 42,5 %) та MasterCard (26,6 %). Найпоширенішими платіжними системами Інтернет є WebMoney Transfer, PayPal, EGold, Moneybookers (Skrill), Z-PAYMENT, Payza (Alertpay), Google Checkout, Perfect Money, LiqPay та інші.

Новим фінансовим інструментом є криптовалюта як децентралізований цифровий вимір вартості, який має криптографічний захист обліку. Сьогодні нараховується близько тисячі видів криптовалют (їх кількість постійно змінюється), серед яких найбільшого поширення набув біткоїн (Bitcoin). Однак біткоїн, як і інші цифрові валюти, не прив'язані до жодного уряду, з потенційними можливостями кожної людини до її видобутку, стали не стільки засобом платежу, скільки фінансовим активом, купівля-продаж якого на фондових ринках (крипторинках) породжує низку спекуляцій й проблем наукового, економічного, технічного, правового та державницького характеру. У цьому контексті Р. Шиллер вважає, що крах біткоїна неминучий, а оцінити його вартість неможливо [8]. Дж. Стігліц також вважає поведінку біткоїна на фондовому ринку фінансовою бульбашкою і наголошує на відсутності його соціальної функції [9].

Інноваційна роль у формуванні безготівкової економіки належить фінансово-технологічним компаніям (Fintech). Сьогодні відбувається стрімкий розвиток фінансово-технологічних компаній, що розробляють технологічні проекти в сфері фінансів, здебільшого в банківській системі. Інноваційні технології у фінансовій системі базуються на інноваціях у сфері біометрії, штучного інтелекту, криптографії, хмарних обчислень, блокчейну. Обсяг інвестицій у Fintech у 2010 – 2015 роках зріс у чотири рази і сягнув 19 млрд дол. США, з яких основна частина інвестована у розробку інноваційних продуктів у сфері розрахунків та кредитування. У 2017 році світові інвестиції у Fintech становили 14,2 млрд дол. США, що на 18 % менше, ніж у 2016 році. Найбільші обсяги інвестицій залучили США

– на суму 7,0 млрд дол. США, Велика Британія – 1,8 млрд дол. США та Китай – 1,6 млрд дол. США. Загалом на ці країни припадає 73 % світових інвестицій у Fintech [10].

В Україні також прискорюються процеси переходу до безготівкової економіки (таблиця).

Таблиця

Динаміка розвитку безготівкової економіки в Україні

Показник	Тенденції розвитку у 2017 році
Частка безготівкових розрахунків платіжними картками	39,3 % – зростання втричі за останні 5 років
Частка готівки у ВВП	15 % - найгірший показник у порівнянні з країнами ЄС
Безготівкові операції	2,3 млрд шт. на суму 835 млрд грн, що на 46,2 % більше, ніж у 2016 році
Кількість платіжних карток	59,9 млн шт., що становить 1,43 картки на одну особу
Безконтактні платежі	2,7 млн шт., що на 37,8 % більше, ніж у 2016 році

Сьогодні в Україні більша частина (53 %) безготівкових операцій проводиться у мережі Internet, хоча у країнах ЄС цей показник сягає 90 відсотків. Кількість платіжних карток в Україні перевищила кількість населення і становила у 2017 році понад 59,9 млн шт. [11].

При цьому надання кредитних карток найбільш поширене під зарплатні проекти та разом із дебетовими картками.

У цьому контексті впровадження безготівкової економіки передбачає цілеспрямований державний вплив на персональні розрахунки, сплату за товари і послуги, e-commerce, транспорт, оренду, внутрішній туризм, виплату заробітної плати, споживче кредитування, державні платежі, соціальні виплати, пенсії, субсидії тощо. Такі заходи сприятимуть досягненню цілей антикризового регулювання у фінансовому секторі економіки [12, с. 4–7].

Переваги безготівкової економіки такі:

- скорочення витрат на обслуговування грошового обігу;
- зменшення витрат на виготовлення грошей;
- підвищення захисту від пограбування та підроблення грошей;
- скорочення тіньового сектора економіки;
- підвищення прозорості формування доходів і витрат корпорацій, бізнесу, сектору загальнодержавного управління та домогосподарств;
- скорочення операційних витрат банків, зростання їх комісійних доходів і ліквідності;
- доступ до додаткових можливостей і сервісів;
- швидкість транзакцій;
- можливість розрахунків у будь-якій валюті та країні світу;
- зручність використання.

На думку опонентів тотального переходу на безготівкові розрахунки "електронізація" грошово-товарних операцій призведе до абсолютного контролю з боку глобальних фінансових інституцій (здебільшого банків) над економічним та особистим життям населення планети. Сьогодні банки володіють повною інформацією про клієнтів та мають можливість контролювати їх фінансові потоки [13].

Другим аргументом не на користь безготівкової економіки є наявність та усталена тенденція до зростання кіберризиків, які включають спрямовані хакерські атаки, програмні й апаратні закладки в обладнанні, шпигунство та інформаторів, експлуатацію вразливостей у застарілому обладнанні тощо.

Впровадження кредитних карток, інтернет-банкінгу, мобільного банкінгу, мобільних додатків та інших новацій суттєво модифікували господарський механізм, засадничі положення грошово-кредитної політики національних держав та життя пересічних громадян.

Використання електронних грошей та альтернативних способів розрахунків з одного боку спрощує (робить більш комфортним) господарське життя, з іншого – несе загрози, по-перше, тотального контролю банків і небанківських установ над клієнтами у зв'язку із володінням ними значним масивом персональних і біометричних даних, по-друге, поширення кіберзлочинності та руйнації банківських систем внаслідок хакерських атак.

Незважаючи на загрози і застереження до тотального переходу на безготівкові розрахунки дана тенденція є об'єктивною реальністю і найближчими роками суспільство у повній мірі відчує зміни, спричинені новою фазою генезису глобальної економіки.

Список використаних джерел: 1. Про інноваційну діяльність: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266. 2. Batiz-Lazo B. and Efthymiou L. (2016). *The Book of Payments: Historical and Contemporary Views on the Cashless Society*, Palgrave Macmillan, London, UK. 3. Furst, H. (2017). A world becoming cashless. Description and analysis. *Munich, GRIN Verlag*. Retrieved from <https://www.grin.com/document/353528> (Accessed 10 May 2018). 4. Wellisz, C. (2016). The Dark Side of Technology. *Finance & Development*, 53 (3), 14–17. 5. Cashless Economy. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=30432161>. 6. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>. 7. Finance-monthly (2017). The World's Top 10 Cashless Countries In 2017. Retrieved from <https://www.finance-monthly.com/2017/10/the-worlds-top-10-cashless-countries-in-2017/> (Accessed 10 May 2018). 8. Shiller, R. (2017). Bitcoin valuation is 'exceptionally ambiguous'. Retrieved from <https://www.cnbc.com/2017/12/19/robert-shiller-bitcoin-valuation-is-exceptionallyambiguous.html> (Accessed 10 May 2018). 9. Stiglitz, J. (2017). Bitcoin ought to be outlawed. Retrieved from <https://www.weforum.org/agenda/2017/11/joseph-stiglitz-bitcoin-ought-to-be-outlawed/> (Accessed 10 May 2018). 10. Innovate Finance (2017). 2017 Vc Fintech Investment Landscape. Retrieved from https://new.innovatefinance.com/wp-content/uploads/2018/02/final-2017-vc-nvestmentlandscape_9feb.compressed.pdf (Accessed 10 May 2018). 11. Ринок платіжних карток в Україні. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=-79219. 12. Олешко А. А. Концептуальні засади антикризового регулювання національної економіки. *Економіка та держава*. 2012. № 9. С. 4–7. 13. Hilferding, R. (2006). *Finance Capital: A Study of the Latest Phase of Capitalist Development*, Routledge, London, UK.

УДК 657-051-047:004.9

А. С. Стріха, студентка

Науковий керівник: **І. І. Матієнко-Зубенко**, канд. екон. наук, доцент кафедри аудиту ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана», м. Київ, Україна

ПРОФЕСІЯ «БУХГАЛТЕР» У СУЧАСНОМУ DIGITAL-СЕРЕДОВИЩІ: БУТИ ЧИ НЕ БУТИ?

Ключові слова: цифрові технології, бухгалтер, компетенції, облікові процедури.

Особливістю цифрової економіки є те, що вона відкриває нові потужні можливості не тільки для держави взагалі, а і для суспільства та громадян зокрема. Змінюється підхід до ведення підприємницької діяльності, вимоги до використовуваних інформаційних технологій, а також з'являються нові види підприємств (digital). Протягом тривалого часу професія бухгалтера є однією з найбільш популярних та затребуваних на ринку праці, і за останні кілька років вона зазнала серйозних змін, оскільки цифрова економіка постійно дає поштовх до розвитку нових технологій, які були впроваджені й у бухгалтерську справу. В епоху змін професія бухгалтера зникне у такому вигляді, якою є нині та осучасниться відповідно до вимог ринку, оскільки в наступні 10 років зникнуть близько п'ятдесяти професій [1].

Особливості цифрової еволюції бухгалтерського обліку знайшли своє відображення в наукових працях таких вітчизняних учених, як М. Т. Барановський, Ф. Ф. Бутинець, Р. М. Захарченко, М. М. Коцупатрий, В. Є. Ходаков та інших. Проте в сучасних умовах розвитку облікових технологій подальші дослідження проблеми все ще є актуальними.

Сучасний бухгалтер – це людина, яка не тільки має такі особисті якості, як аналітичний склад розуму; акуратність; уважність; відповідальність; чесність; об'єктивність; стресостійкість; а також професійні риси – розуміє фінансовий, податковий і управлінський облік, проводить господарські операції та складає фінансову звітність і розуміє: методи побудови е-commerce, цифрових і хмарних технологій, поняття «кібер-загроза» та «системи захисту інформації», сутність цифрового аудиту; здатна проаналізувати та розв'язати завдання за допомогою інфографіки та інфодизайну; знає як раціонально вирішити ресурси у процесі господарської діяльності. Такі digital-компетентності будуть актуальними для роботи на